

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Hilaritas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

limus. In Epitome divinarum decretorum, in præm. fol. 365.
 Synesi: Melius est confidere in Deo, quam in homine. Sed tamen audio gregales ex impietissima Eunomii sub nomine Quintiani, eiusque in exercitu famigeratam potentiam iterum adulterare Ecclesiam Dei, quosdam falsos magistratos laqueum intentare simplicioribus animis: Quos nuper Quintiani emissarii secum ducentes, ad hoc ipsum abnauigauerunt. Nam iudicium litæque simulant se de impietate instituire, cum reuera pietatem in contentionem & periculum sint vocaturi. Ipsi igitur degeneras sacerdotes, isti nouitii Apostoli, & Diaboli, & Quintiani, videte, ne ignaris vobis in gregem, quem pacificis, inflant, neue clam vobis tritico zizaniam adseminent. Nota sunt omnibus illorum refugia. Scitis qui pagi illos excipiant, quæue domus latronibus pareant. Fures sagaciter infestemini, æmulatores scitis benedictionis, qua benedixit Moyses, qui contra eos, qui in castris peccauerant, & animum & manum exercuerunt. Id autem operæ pretium est, vt dicam, fratres, bona bene fiant, concertatio quæstus lucrandique amoueat. Omnia propter Deum agantur. Non decet eumdem virtutis & vitii esse scopum: pro pietate hoc curriculum pro animabus contendendum, ne aliquas ab Ecclesia deprædentur, vt volent, & vtiã sapius factum est. In epist. ad Presbyr. col. 305.

Epiphanius. Et sic Bardesanus per omnia magnopere ornatus erat, donec in errorem scite sue incidit, factas instar pulcherrimæ nauis, cui incomparabile onus immititur, & quæ iuxta ripas portus tracta est, & totum mercimonium perdidit, & aliis, qui confecerunt nauem, mortem induxit. Corruptur enim hic per Valentianos: & ex ipsorum improbitate, venenum & zizaniam horum haurit. lib. secundo, Thom. 2. fol. 225.

Sicut si quis videat aliquem natantem in aqua: & ignorans nantandi experientiam, seipsum det aquis, & submergatur, quum non expertus sit, neq; certo sciat scientiam eorum, qui per manus & pedes sibi ipsi salutem suppeditant, sed simpliciter putet aquam gestare hominem citra manuum administrum. Aut sicut si quis audiret duem supplicio affectis eos, qui aliquid mali fecerunt vsque ad minimum: & putaret vltionem æqualem in omnes exequi oportere, velut ob eandem rita etiam in calummantem, aut pugnantem contra proximum. Aut sicut si quis sit penitus idiota, & videat principem, qui potestatem accepit, contra celestos gladium eduxisse, aut contra præfignatores, & blasphemos ac impios, putet omnes potestatem habere, vt de talibus criminibus vltiscantur, & vbi vidit homines penas dedisse, etiam ipse similia imitatus, velit quosdam occidere, velut qui iniustos iudicat. At talis deprehensus ipse penas dabit, vt qui a rege talium faciendorum non accepit potestatem, & æqualem calculum à legum iustitia contra omnes exire putauit, & seipsum in iniustitia per propriam inexperientiam ac infcitiam in interitum dedit. Sic etiam ipsi omnium facta simul miscens, ab omnibus exciderunt: & non intelligentes doctrinæ Dei sinceritatem, ad aliam viam decepti, conuersi sunt: nescientes, quod hæc est diuinæ Scripturæ traditio, ac consequentia. Libro secundo, Thom. 1.

Hilaritas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

HILARITAS, Græce *ἡδονή*, ἡδονή, & est gaudii, vel exultationis in facie declaratio: Secundum B. Thom. 3. Sent. dist. 26. quest. 1. art. 3.

SENTENTIA PHILOSOPHICÆ.

Hilaritas amplior est voluptate, hilares enim sumus dicendo aliquid, & si quis mente ipsa pudentiæ particeps fiat, voluptate vero affici contingit edendo aliquid, aut si quid aliud iucundi, quis ipso corpore percipiat. Plat. in Protag.

APHORISMATA.

Zeno Zitiens rogatus, cur quum esset natura seuerus, in conuiuio tamen hilaresceret? lepide respondit: Et lupinum quum sit suaapte natura amarum, tamen aqua maceratum dulcescere. Naturale est cibo potuq; rigato corpore, discuti tristitiam. Laert. libro septimo, cap. 1.

Socrates iam morti addictus, carceris ministrum in poculo circumstantem porrigentem, interrogauit, Quomodo fumen dum esset hoc pharmacum? quod eius esset artis peritus. Alludens ad ægrotos, qui à medicis, quando & qua ratione dixera sit sumenda, discunt. Rogauit præterea, an diis aliquid de suo potu libare liceat, iuxta morem conuiuiorum, quod quum negaretur: Certe, inquit, Philolophus, fas est, & oportet orare Deos, vt felix & fausta mea sit migratio. Et sic Socrates quum aduersus omnia mala animi fortitudinem armatus esset, in ipsa etiam morte hilaritatem ostendit. Laert. in eius vita.

Idem, Quum puer Socratem in ipso fere mortis agone detexif-

set, quod illi iam frigerent præcordia: Debemat gallum Æsculapio, quem persolueret negligenter sumpta portione medica conualuisset. Adeo inter quosdam hilaritas, vt moriens etiam cum ostendit postremam vocem fuisse ferunt. Laert.

Plus negabat oportere inebriari, præterquam quibus ipse Deus vinum porrigit. Festos dies autem ebrietas autem in his locum habere nequaquam debet. broterrie.

Vide Ganadum, Letitia.

Historia.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

HISTORIA, Græca dictio est, *ἱστορία*, *ἱσ*, & *τορία* narro dicitur. Est autem historia rerum gestarum Differtque ab annalibus, quod historia est generatim: sunt enim Annales rerum gestarum narrationum annorum obseruatio cuiuscunque ordinis anni. Sic historia, quæ per singulos dies scribitur, & a Græcis *Iuuenalis: in cuius manibus seu pinguis, facinorosa meritas*. Historia vero vniuersum comprehendit, et *Nostrum Atticorum lib. 5. c. 18*. Seruus tamen apud alios aliter sentit, & male, vt reor. Præterea annales bantur à Pontificibus maximis facti, quibus data potestatem rerum gestarum in tabulis referendi.

Historia ab *ἱσ* deducitur: hoc vale, vt *h*istória, que spectata, quali quis dicat, gesta. *Vini de causis artium, lib. 2.*

Historia ab *ἱσ*, quod est, historiam narro, *ἱσ* quiro, interrogo, scio, quæro, dico, & alia. *Historiarum verè & grauitèr explicatur, historia dicitur post. Basilianis Græcis.*

Historia est rerum gestarum expositio. Vel, est gestarum nostræ memoriæ remota. *Cic. de inuent. libet.*

Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoria, fra vitæ, nuntia vetustatis. *Cic. l. 2. de Orat. ad Q. Fr.*

Historia olim nihil aliud erat, nisi annalim confectio. *Orat. lib.*

Historia est rerum gestarum cum laude aut vituperatio: Quæ magnarum rerum consilia, actiones, causas, & magnorum virorum actus, cum temporum, ac locorum, & descriptione, tanquam viua quedam pictura nos occupant. Ideoque hanc tanquam vitæ magistram, & ad uitam nem vitillissimum censent ferre omnes: eo quod multas exemplis cum optimis quoq; ob laudis nominisque gloriæ, ad præclara quæque facinora accedant, aut quosq; ac prauos, perpetuè infamiam metu, à vitia deterrant. *Agrippa de Veritate scientiarum.*

Historia est imago veritatis. Est autem imago ea, quæ rem neq; maiorem, neq; minorem reddit: non in ortu & occatu Solis longissime, in meridie prope aequinoctium. *de caus. corrupt. artium.*

Historicus interpres est gestarum rerum, cuius iudicium laborat, peinde fit, vt cum vniuersum esse generosum benevolentiam vel è vase contahit, vel alioquin benevolentiam quæ res vel impositura, vel incertitia maxima est, *de inuent. in præfat. ad Plut. de Sitis virorum illustri.*

Diuersam historicorum esse scribendi rationem ostendit. Historici enim rei ordinem seruant, & materia preparata: Oratores vero multa inuicem & inuicem docilitate consistere debet, omnia benevolentia, quæ capiat orator. *Idem.*

Habent oratio & historia multa communia, sed plerumque illis ipsis, quæ communia sunt, narrata illa, narrat hæc. Illa ic pleraque humilia & foecida, & ex medio petita, illa condita, splendida, excelsa conueniunt. hæc etiam vniuersi nerui: illam chori quidam, & quali tube decem, hæc vniuersi, amaritudine, instantia; illa tractu & iuuatate, hæc cedine placet: postremo alia verba, alius tonus, alia *Plin. lib. 5. ad Capitonem. Nel. vt alii ad Tacitum.*

Historia est rerum gestarum vel expulsiu, vel demonstratiua: nales vero sunt, quum res gestæ plurimum annorum, vniuersi iusq; anni ordine deinceps componuntur.

Cum vero non per annos, sed per dies singulos res gestantur, ea historia est, Græco vocabulo *ἱστορία* talis *Historiarum lib. 5. cap. 18.*

Historia differt à fabula: Quia fabula neque veras res, sed similes contingit res: quapropter Mutæ apud Hæliodorum, vt li-